

## Craiova, capitală *hors-concours* a culturii europene

Ca orice competiție, și cea pentru obținerea posturii de „capitală europeană a culturii” pentru anul 2021 își va cunoaște, în curând, învingătorul. Lista scurtă a orașelor preselectate a fost definitivată și, în pofida așteptărilor sale, Craiova nu s-a numărat printre cele patru municipii rămase în cursa pentru răspunsul final, deși ar fi meritat-o din plin. Iar unul din cele mai elocvente motive ale acestei aprecieri virtuale îl constituie, indubitabil, ineditul concept **Europa Season / Stagiunea Europa** care a stat la baza stagiunii de concerte 2015-2016 a Filarmonicii „Oltenia”, un concept unicat în Europa.

Ca încadrare în timp, ne aflăm deja în miezul derulării acestui proiect dificil – dar incitant în același timp – ce și-a propus să susțină fenomenologia valorilor culturale ale Uniunii Europene prin programarea a 28 de concerte,



fiecare dintre acestea imaginând prezentarea, prin muzică, a câte unui stat, membru al UE. Astfel, săptămână de săptămână, partituri aparținând unor nume importante ale creației naționale au fost și vor fi interpretate de către unii din cei mai cunoscuți artiști provenind din țara respectivă (acestor partituri alăturându-li-se, în câteva seri, mostre reprezentative ale componisticii europene și universale, cu evident impact asupra publicului).

Pe lângă concertele orchestrei Filarmonicii „Oltenia” din fiecare vineri, programul manifestărilor aparținente **Stagiunii Europa** include săptămânal, în diverse alte spații publice (din incinta Muzeului de artă, a Filarmonicii etc.), întâlniri neconvenționale și recitaluri instrumentale adiacente susținute de soliști invitați, precum și multiple evenimente culturale colaterale – expoziții, lansări de carte și alte activități cu finalitate instructiv-educativă adresate copiilor și tinerilor, prilejuite de contactul cu studenții institutelor de învățământ superior din întreaga Europă.

Unul din cele mai deosebite aspecte conceptuale ale acestui proiect complex este reflectarea sa imediată în mass-media, reprezentată prin transmisiunile directe ale concertelor la TVR Craiova și Radio „Oltenia” Craiova, cu preluare pe TVR 3, TVR Internațional, Radio România

Cultural, Radio România Muzical și Radio România Internațional (și în plus față de acestea, concertul dedicat Portugaliei a fost deja preluat și transmis în direct în Portugalia, cu sprijinul ICR Lisabona!). Ca o notă distinctivă a potențialului contact *live* cu o audiență cât mai numeroasă, muzicologul Radu Jianu (consultant artistic la Filarmonica „Oltenia”) a avut ideea ca toate cele 28 de concerte să fie comentate săptămânal de către muzicologul și cercetătorul dr. Constantin Secară care a acceptat provocarea, bucuros să intre în această „aventură” intelectuală inițiind un dialog cu managerul Filarmonicii „Oltenia”, Vlad Drăgulescu, dar și cu multe alte personalități marcante ale componisticii și muzicologiei românești din generații diferite. Propunându-și o tematică variată dar nu eclectică, ocolind capcana unui vocabular ermetic dar și a unui ton simplist, muzicologul Constantin Secară a ales să-și susțină aici crezul artistic, menținând fiecare rundă de prezentări, la un nivel calitativ ridicat, perfect acordat cu evoluția scenică a protagoniștilor-interpreți.

Invitații acestor manifestări, enumerați în ordine cronologică începând din 23 octombrie 2015 până în 20 mai 2016 – compozitorii Ioan Dobrinescu, Olguța Lupu, Diana Vodă-Nuțeanu, Carmen Cârnelci, Laura Manolache, Dan Dediu, Doina Rotaru, Elena Apostol, Irinel Anghel, Maia Ciobanu, Grigore Cudalbu, Bogdan Vodă, Sabina Ulubeanu, Irina Hasnaș, alături de muzicologii și realizatorii de emisiuni radiofonice Sorina Goia, Ivona Hristescu, Andreea Chiselev, Ruxandra Arzoiu, Monica Isăcescu, Ioana Marghita, scriitoarea și realizatoarea TVR Cristina Andrei, criticul și istoricul de artă Luiza Barcan, preotul-profesor și muzicolog Vasile Grăjdian și subsemnata (muzicolog Loredana Baltazar) – i-au stat și-i vor mai sta alături lui Constantin Secară, susținând



structura non-conformistă a discuțiilor bazate pe o documentare extrem de serioasă asupra culturii țării respective, asupra muzicii ei dar și a autorilor cântați în concert, asupra partiturilor precum și a interpreților care s-au încumetat să le personalizeze.

Alcătuind un sumar catalog, printre numele deja apreciate de spectatori de la începutul stagiunii se numără dirijorii Michael Zlabinger, Martin Peschik, Yiannis Hadjiloizou (și compozitor), Jacek Rogala, Gints Glinka, Vinzenz Weissenburger, Jukka Iisakkila, Isabel Lopez

Calzada, Susanna Pescetti, Thord Svedlund, Rui Pinheiro, Maria Badstue, Carlo Jans, Modestas Barkauskas, Juri Alperden, Plamen Djouroff (deasemenea compozitor), Simon Dvorsak, Derek Gleeson, Eugenia Manolides alături de violonceliștii Stefan Jess-Kropfisch, Vaclav Zak, violoniștii Andreas Zinonos, Patrycja Piekutowska, Kristine Balanas, Anite Stroh, Liviu Prunaru, Constantin Riccardi și Héloïse Geoghegan, flautistul Sami Junnonen, pianiștii Edoardo Maria Strabbioli, Kasperas Uinskas și Mihkel Poll, mezzosopranele Rocio Bazan și Andrea Pellegrini, soprana Evdokia Moissidou, trompetiștii Per Ivarsson și

Jure Gradisnik, clarinetistul Carlos Picarra Alves și saxofonistul Boris Petrov.

Amplitudinea acestui proiect ambițios, bine structurat ca derulare în timp pe parcursul întregii stagiuni de concerte, reprezintă exclusiv rodul muncii echipei organizatorice a Filarmonicii „Oltenia”, ale cărei consecințe depășesc, evident, cadrul unui complex obișnuit de evenimente muzicale la nivel de oraș, și chiar la nivel de țară. Din câte știu, este singura stagiune de acest tip a „bătrânului” nostru continent, iar faptul că ideea aparține unui oraș românesc este cu atât mai important, nu doar pentru universul muzicii clasice ci și pentru

întregul perimetru cultural european, al cărui ansamblu de direcții și orientări plurinaționale îl promovează selectiv, spre cunoaștere și apreciere publică.

Singurul aspect de care **Europa Season** încă nu beneficiază suficient este mediatizarea pe care o așteaptă în contextul unor manifestări de gen apropiat din întreaga lume, și pe care a demonstrat, cu succes, că o merită! Iar dacă până acum predominantă a fost tăcerea, să încercăm măcar de acum înainte să-i oferim aplauzele noastre românești, al căror ecou se va propaga, cu siguranță, și dincolo de granițe.

**Loredana BALTAZAR**

## Performance Dada la Craiova sau 11 pentru Elsa

„Astăzi trăim Dada: ne îmbrăcăm Dada, mâncăm Dada, dansăm Dada, cântăm Dada și ne întâlnim cu Elsa la ora 19.00 la Radio România Oltenia Craiova! Vă așteptăm!” – așa suna invitația, lansată de Irinel Anghel pe o rețea de socializare, în dimineața de 6 februarie 2016. La această dată, Casa de Cultură „Traian Demetrescu” din Craiova a organizat spectacolul intitulat expresiv „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/ Paste – live expo & Dada performance”, dorind să marcheze cu această ocazie împlinirea a 100 de ani de la apariția mișcării Dada, inițiată pe 5 februarie 1916, la *Cabaretul Voltaire* din Zürich, de Hugo Ball, Emmy Hennings, Tristan Tzara, Marcel Janco, Richard Huelsenbeck, Jean Arp și Sophie Taeuber-Arp. Cu un scop politic și artistic, manifestările de la cabaret reprezentau fundamentul pentru cristalizarea mișcării anarhice cunoscute în scurt timp sub numele *Dada*. La nivel politic, Dada avea afinități cu extrema stângă și era anti-burgheză, iar în plan artistic contesta valorile, normele sau ideile consacrate prin tradiție, negând uneori chiar curentele de avangardă precedente precum futurismul sau cubismul. Prin excelență iconoclaste, spectacolele muzicale sau coregrafice de la *Cabaretul Voltaire*, ca și lecturile publice din poeme Dada, se foloseau de ritmuri ale poeziei „negre” și forme ale artei africane, încurajau spontaneitatea, surpriza, șocul, sarcasmul, negația, iraționalul, discontinuitatea etc.

Pornind de la acest nucleu ideatic și artistic, Irinel Anghel a creat atât conceptul spectacolului „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/Paste – live expo & Dada performance”, cât și costumele și coordonarea artistică. Împreună cu Irinel Anghel au performat Luiza Mitu,

Daniela Ionescu, Eliza Maria Voinea, Andrada Băleanu, Irina Maria Nițu, Andra Radu, Laura Dobrică, Ioana Stama, Roberta Ionescu și Ela Stoica. A rezultat un eveniment artistic extrem de non-conformist pe muzica lui Luc Ferrari (*Cha Cha Cha* și *Danses organiques*) în care costumația și jocul fiecărui personaj aveau rol de decor, fiind în același timp o provocare pentru spectatori. La un moment dat au făcut și ei parte din performance – au devenit partenerul de dans al celor 11 „zeițe-obiect” Dada implicate în spectacol. Scenariul a propus o paradă-mecanism, în care acțiunile sunt un fel de ritualuri fără sens (dintr-o perspectivă pur rațională). Dintr-o altă perspectivă, Irinel Anghel își propune să revoluționeze ideea de spectacol printr-un *anti-*



Irinel Anghel

spectacol (cum l-ar fi numit Marcel Duchamp) în care ceea ce contează este starea de nedumerire, mirajul mecanicii omenеști sub care se ascund fantasme și secvențe iraționale capabile să ne aducă în momentul prezent, prin participarea la o experiență artistică șocantă, creativă, imprevizibilă pentru imaginația spectatorului încorsetat de clișee și rutină. „Imaginația trăiește în «Țara de Dincolo de Copy/Paste».

Noutatea se naște din refuzul imitației, iar evoluția e posibilă numai prin experiențe extra-ordinare, acele «anomalii» sau «rebuturi» ale fabricii de standarde”, a declarat Irinel Anghel înainte de spectacol.

În prima etapă – de *expo live* a performance-ului, fiecare sculptură-vie avea un cartonaș aplicat pe costum, pe care era scrisă câte o întrebare pentru vizitatorii „muzeului” Dada inspirate de jocurile practicate de artiștii suprarealiști: „Ce puls are?” „Este această femeie capabilă de transformare?” „Care este locul ei potrivit?”, „Moartea este femeie sau bărbat?”. (Intermezzo: așa mi-au venit în minte versurile lui Jim Morrison – „I wanna fuck Death!”, care m-au făcut să cred că Moartea este o femeie foarte frumoasă. „Va veni moartea și va avea ochii tăi...”), „Ați fi de acord cu